

ครูไทยในศตวรรษที่ 21 เผ็ดหรือจืดชืด มุมมองของนักวิชาการ

นำเสนอเมื่อ : 23 พ.ค. 2552

ครูคือผู้ให้ ครูผู้สร้าง จึงมีบ้างคำติและคำชม

ครูไทยในศตวรรษที่ 21

สังคมไทยในอดีตที่ผ่านมา บุคคลที่มีความรู้ มีประสบการณ์ที่ได้จากการสั่งสมตลอดชีวิต จะทำหน้าที่เป็นถ่ายทอดความรู้โดยไม่เน้นการตอบแทนหรือผลประโยชน์ ดังนั้น ผู้ที่ถ่ายทอดให้บุคคลหนึ่งเรียกว่า "ครู" คือบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ทักษะในสังคม มีหลากหลายสาขา เช่น ผู้ที่ถ่ายทอดดนตรี ก็จะถูกเรียกว่า "ครูดนตรี" ผู้ที่ถ่ายทอดศิลปะป้องกันตัว ก็จะถูกเรียกว่า "ครูมวย" เป็นต้น ต่อมามีการพัฒนาระบบการศึกษามากขึ้น ทำให้เกิดอาชีพครู มีคำตอบแทน มีสถานที่ถ่ายทอดความรู้ จึงมีคตินิยมมาประกอบอาชีพนี้มากขึ้น มีสถานที่ฝึกหัดครูเพื่อทำหน้าที่ฝึกคนที่จะเป็นครู คนดี มาทำการฝึกหัดเพื่อออกไปทำอาชีพครู รูปแบบการคัดเลือกก็คือการคัดเลือกที่เรียนดีที่สุด ดีที่สุด ต่อมาผู้คนที่ต้องการศึกษานั้น จึงมีการออกกฎหมายให้มาศึกษาภาคบังคับ ดังนั้นจึงมีความต้องการครูมากขึ้นเป็นเงาตามตัว จึงมีการผลิตครูจำนวนมาก มีการเรียนที่เลือกเรียนครูและเรียนจบมาแล้วก็มีความจำเป็นเป็นจำนวนมากทั้งสองแขนงบรรจเข้าทำงานเป็นครูได้ก็มีและสอบไม่ได้ก็มีมาก

"การลดความสำคัญในการประกอบอาชีพครู คนที่เรียนครูไม่ได้ตั้งใจที่จะเป็นอย่างแท้จริง เพราะมักจะถูกเลือกเรียนเป็นลำดับท้ายๆ จึงมักได้ยินว่าไม่ว่าจะเรียนอะไรแล้วมาเลือกเรียนครู"

ในสภาวะปัจจุบัน การบรรจุคนที่เรียนครูมาแล้วไม่สามารถทำได้ทั้งหมด ประกอบกับรายได้ไม่สอดคล้องกับรายจ่ายทำให้ครูเป็นหนี้สินกันมาก ดังนั้น กระแสความนิยมของคนที่เรียนเก่ง ไม่อยากมาเรียนครูจึงมีมากขึ้น

สาเหตุอาชีพครูตกต่ำในปัจจุบัน

ครู รุ่ง แกวแดง ได้กล่าวไว้ในหนังสือปฏิวัติการศึกษาไทย พอสรุปได้ว่า เกียรติภูมิของครูนั้นตกต่ำเพราะมีสาเหตุมาจาก

1. การลดความสำคัญในการประกอบอาชีพครู คนที่เรียนครูไม่ได้ตั้งใจที่จะเป็นอย่างแท้จริง เพราะมักจะถูกเลือกเรียนเป็นอันดับท้ายๆ จึงมักได้ยินว่าไม่ว่าจะเรียนอะไรแล้วมาเลือกเรียนครู
2. ขาดการพัฒนาตนเอง ครูส่วนใหญ่ไม่ไ้พัฒนาตนเอง หลังจากจบจากสถาบันฝึกหัดครูไปแล้ว ตัวครูเองไม่ค่อยสนใจศึกษาช้อยอดความรู้เพิ่มเติม ความรู้ส่วนใหญ่จึงเป็นความรู้ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์ในสถาบันฝึกหัดครูมาจึงทำให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันนี้ค่อนข้างรวดเร็ว
3. ขาดการวิจัยและพัฒนาตนเอง ศาสตร์ในสาขาการศึกษาที่มีการวิจัยและพัฒนาไม่น้อยเมื่อเทียบกับวงการอื่น ๆ เช่น วงการแพทย์สารสนเทศ วงการวิศวกรรม ฯลฯ หรือแม้จะมีงานวิจัยอยู่เยอะ แต่ไม่นิยมสนใจที่จะนำมาปรับใช้อย่างจริงจังกับนักเรียนของตน
4. ค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับค่าของอาชีพ ในภาวะที่สังคมนิยมวัตถุมากขึ้น ค่าครองชีพสูงขึ้นรายได้ของครูมาทางเดียว จึงทำให้ครูจำนวนหนึ่งเป็นหนี้สินจนกลายเป็นหนี้สาธารณะ
5. ให้ความสำคัญกับสายงานบริหารการศึกษา โอกาส และความก้าวหน้า มีความก้าวหน้าน้อยกว่าตำแหน่งในสายการบริหาร จึงทำให้ครูที่เก่งต้องการเขาสู่ตำแหน่งในสายบริหารมากขึ้น
6. ขาดเสรีภาพทางวิชาการ หลักสูตรกำหนดให้ครูต้องสอนตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และวางระเบียบไว้เข้มงวด ทำให้มองว่าครูสอนไม่เป็น ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องมีกรอบไว้ควบคุม เป็นเหตุให้ขาดเสรีภาพทางการสอนของครู นอกจากนี้
7. ขาดการศึกษาวัฒนธรรม ประเพณี และสภาพของชุมชน ครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนส่วนหนึ่งไม่ใช่คนในพื้นที่ จึงไม่เข้าใจวัฒนธรรม ความสำคัญของประเพณีท้องถิ่นซึ่งเด็กได้รับการปลูกฝังจากชุมชน จึงทำให้ครูไม่เข้าใจพฤติกรรมบางอย่างของเด็กได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาตำรวจที่ติดการเรียกลูกมีล้นบ้าน ย้ายติดตามคุ้มครอง จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเรียนของผู้เรียน
8. สถานศึกษาขาดการทำงานเชิงรุก หนักในการจัดรับมรดกกว่า ชุมชนกับโรงเรียนไม่ได้ร่วมกันพัฒนาการศึกษาว่าร่วมกันอย่างจริงจัง การดำเนินการศึกษาก็ยังคงไม่คอยใครมีส่วนร่วมทำให้ขาดการยอมรับจากชุมชนเพราะไม่มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก

ความหมายของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542

การนิยามคำที่ใช้ในการกำหนดผู้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มี 3 คำ คือ

1. **ผู้สอน** หมายถึง ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาต่างๆ
2. **ครู** หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน
3. **คณาจารย์** หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านเรียนการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

โรงเรียนในศตวรรษที่ 21

ตั้งแต่ปี 2000 หรือ พ.ศ.2543 เป็นต้นไป รูปแบบการเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนแปลงจากเดิม ดังตารางเปรียบเทียบดังนี้

ตารางเปรียบเทียบการเรียนการสอน

การปรับกระบวนการในการทำหน้าที่ครูผู้สอน

- ต้องยอมรับว่าครูผู้สอนในสถานศึกษาส่วนมาก นอกจากจะทำหน้าที่สอนแล้วยังได้มอบหมายให้ทำหน้าที่พิเศษเพิ่มเติมนอกจากการเรียนการสอน เช่น เป็นเจ้าหน้าที่การเงินบัญชีโรงเรียน การพัสดุ ประชาสัมพันธ์ ครูเวร นายทะเบียน สุขาบรรณ เจ้าหน้าที่หน้าทีวัดผล หัวหน้างาน หัวหน้าหมวด ฯลฯ แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนรับผิดชอบนั้นพอสรุปได้ 3 รายการ คือ
1. **งานประจำ** คือ งานการเรียนการสอนครูผู้สอนที่จะทำหน้าที่ให้สมบูรณ์นั้นจะต้องมีขั้นตอนและกระบวนการดังรายละเอียดดังนี้
 - เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล การทำความเข้าใจกับผู้เรียนบุคคล ข้อมูลภูมิหลังความสามารถทางการเรียน ความต้องการผู้เรียน ปัญหาส่วนตัว รวมทั้งปัญหาทางบ้าน
 - วิเคราะห์เพื่อหาคำปรึกษาของผู้เรียน เพื่อดูว่าเด็กมีศักยภาพทางด้านปัญญาด้านไหนมากที่สุด โดยครูอาจจะดูจากรายงานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ หรือมีเทคนิคทางปัญญา (Multiple Intelligence) เข้ามาช่วย หากมีความรู้ไม่พอก็ต้องขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะนั้นๆ
 - ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์กับนักเรียนระดับชั้นหรือความฝันของตนเองให้มากขึ้น "ต้องยอมรับว่าครูผู้สอนในสถานศึกษาส่วนมาก ซึ่งควรจะต้องดูจากการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลมาแล้ว
 - นอกจากจะทำหน้าที่สอนแล้ว ยังได้มอบหมาย ให้ทำหน้าที่พิเศษเพิ่มเติมนอกจากการเรียนการสอน เช่น เป็นเจ้าหน้าที่การเงินบัญชีโรงเรียน การพัสดุ ประชาสัมพันธ์ ครูเวร นายทะเบียน ฯลฯ"
 - ร่วมกันวางแผนเรียนรู้ ครูร่วมกับวางแผนการเรียนรู้อย่างผู้เรียน ผู้ปกครอง โดยเน้นการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจวางแผนเป็นรายวันรายเดือน หรือรายภาคเรียน ตลอดจนรวมกันวางแผนในการวัดผลการเรียนรู้ด้วย
 - ให้คำแนะนำกับผู้เรียน
 - ผลิต สรรหา และสนับสนุนสื่อการเรียน
 - ใหญ่เรียนรู้วิธีการสร้างองค์ความรู้
 - สร้างกำลังใจ
 - รวมประเมินผลที่หลากหลาย
 - รายงานผล
 2. **งานพิเศษเพิ่มเติมที่ได้รับมอบหมาย การวางแผน (Planning)** เพื่อรวบรวมรูปแบบกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นการตัดสินใจว่าจะทำอะไรเกิดขึ้น แล้วเกิดขึ้นเมื่อไร และจะดำเนินการใช้บรรลุดูต่อประสงค์ การบริหารเวลา (Time Management) ที่มีน้อย จะต้องรอบคอบและสม่ำเสมอ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหนึ่งของการทำหน้าที่ครูผู้สอน
 3. **งานจร** คือ งานตามที่ผู้บริหารขอความร่วมมือจากครูในโรงเรียน เช่น งานเทศกาลของชาติและศาสนา รวมทั้งงานที่ต้องจัดร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น การประกอบอาชีพครูในปัจจุบันนั้นต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งภาระงานประจำที่ต้องช่วยกันขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ต้องแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อนของนักเรียน การทำงานพิเศษที่แข่งกับเวลา และงานจรต่างๆ ก็ตาม ผู้ที่ประกอบอาชีพครูจำเป็นต้องปรับตัวรวมทั้งพัฒนาตนเองให้ทันกับความเคลื่อนไหวกับพลวัตที่เกิดขึ้น มีกระบวนการบริหารเวลาที่มีประสิทธิภาพ เพราะเราต้องรับผิดชอบต่อเพื่อนครูที่มาร่วมกันคือ "การสร้างคน" หากคนที่เรารสร้างนั้นเป็นคน "เก่ง" เป็นคน "ดี" แล้วถามว่าใครมีความสุขมากที่สุด

ที่มาข้อมูล : วารสารวิชาการ ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2546
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา <https://www.myfirstbrain.com>
ขอบคุณอีกครั้งกับ <http://blog.eduzones.com/applezavip/25035>